

Borisz Akunyin

Azazel

Kszaverij Feofilaktovics Grusin, a moszkvai rendőr-főkapitányság nyomozóhivatalának vizsgálóbiztosa megkönnyebbülten felsóhajtott, és a tegnap történt fontos bűncselekményekről szóló jelentést az „átnézve” jelzetű bal oldali iratkupacba tette. A hatszázezer lakosú város húsz rendőrségi körzetének egyikében sem történt semmi érdemleges az elmúlt nap, azaz május hó 13-án, ami a nyomozóhivatal beavatkozását kívánta volna. Részeg munkások verekedés közben megöltek egy embert (a tettest a helyszínen letartóztatták), két bérkocsis sérelmére elkövetett rablás (ez legyen a körzetiek dolga), hétezer-nyolcszázötvenhárom rubel negyvenhét kopejka eltűnése az OroszÁzsiai Bankból (ez eleve az Anton Szemjonovics vezette kereskedelmi visszaélésekkel foglalkozó részleghez tartozik). Hála istennek, már nem küldözgetnek a hivatalnak zsebtolvajlásról, öngyilkos szobalányokról és ellopott csecsemőkről szóló jelentéktelen híreket, erre van most a „Rendőrségi jelentés a városban történetekről”, melyet a nap második felében szétküldenek az egyes részlegeknek.

Kszaverij Feofilaktovics jólesően ásított egyet, és szarukeretes cvikkere fölött átnézett a tizennegyedik rang-

osztályba tartozó Eraszt Petrovics Fandorin őrnökre, aki harmadjára írja át a rendőrfőkapitány úrnak készített heti beszámolót. Nem baj, gondolt Grusin, legalább már tejfölösszájú korában hozzászokik az akkurátus munkához, később még hálás lesz érte. Eh, milyen új divatot találtak ki – fémtollal firkálni, méghozzá az előljárásnak. Nem, galambocskám, nem szabad ezt elkapkodni, csináld csak úgy régimódiasan, lúdtollal, a szokásos kacskaringós betűkkel, helyesen hurkolva. A nagyságos úr maga is Nyikolaj Pavlovics őfelsége mellett nőtt fel, tudja, mi az a rend és tekintélytisztelet.

Kszaverij Feofilaktovics szívből jót akart a fiúnak, s atyai módon sajnálta őt. Mi tagadás, kegyetlenül elbánt a sors az újsütetű őrnökkel. Tizenkilenc éves korára teljesen elárvult – anyját már kisgyermek korában elveszítette, forrófejű apja pedig légvárat épített, majd istenhozadot mondott a világnak. A vasútépítési lázban meggazdagodott, a banklázban tönkrement. Ahogy az elmúlt évben egyre-másra kerültek csődbe a kereskedelmi bankok, több tehetős ember koldusbotra jutott. A legreményteljesebb részvényekből nem lett semmi, csak szemét. Így például Fandorin úr, „a nyugalmazott főhadnagy is egy szép napon gutaütést kapott, s a váltókon kívül semmit sem hagyott egyetlen fiára. A fiúnak be kellett volna fejeznie a gimnáziumot, beiratkoznia az egyetemre, s ehelyett egyszerre csak az utcán találta magát, és a betevő falatért dolgozott. Kszaverij Feofilaktovics együttérzően krárogott. Az elárvult fiú letette a kollégiumi regisztrátori vizsgát, ez egy ilyen tanult fiatalembernek nem volt nehéz, de vajon mi szél sodorta a rendőrségre? Munkát vállalhatott volna a statisztikai részlegnél vagy bármiféle hivatalban. Ám úgy látszik, ő is, mint mindannyian, romantikus álmokkal van tele, s titokzatos Cardoudalokat akar elcsípni. Csakhogy nálunk, galambocskám, nem teremnek Cardoudalok (Kszaverij Feofilaktovics rosszállóan

megcsóválta a fejét), nálunk fényesre koptathatod az összes nadrágod fenekét, s jegyzőkönyveket irogathatsz arról, hogyan küldte a másvilágra egy baltával Golopuzov úr hites feleségét és három porontyát.

Még csak három hete szolgált a nyomozóhivatalban Fandorin úr, de Kszaverij Feofilaktovics, ez a tapasztalt nyomozó és agyafúrt ember már biztosan tudta, hogy nem sokra megy a fiúval. Túlságosan szelíd és jól nevelt. Egyszer, mindjárt az első héten Grusin magával vitte egy bűnügy helyszínére (ez az az eset volt, amikor Krupnova kereskedőnéit meggyilkolták), s Fandorin, ahogy a halott-ra nézett, elzöldült, s a falba kapaszkodva támolygott le az udvarra. Szó se róla, a kereskedőné nem nyújtott étvágygerjesztő látványt, a toroka szélteben átmetszve, a nyelve kilóg, a szeme kifordult, no meg az a tengernyi vér, ahogy ilyenkor ez már lenni szokott. Végül is Kszaverij Feofilaktovics maga volt kénytelen elvégezni a kihallgatást, s megírni a jegyzőkönyvet. Őszintén szólva nem volt egy kacifántos ügy, Kuzikin házmesternek úgy ugrált a szeme, hogy Kszaverij Feofilaktovics azonnal megparancsolta az egyik rendőrnek, ragadja nyakon és gyerünk a dutyiba. Kuzikin két hétig ült, tagadott, de nem baj, majd beadja a derekát, rajta kívül más nem is jöhetett szóba, a kapitányságon eltöltött harmincévi szolgálat után már jó a szimata az embernek. Fandorin meg jó lesz a hivatalban. Kötelességtudó, helyesen ír, nyelveket tud, értelmes, ráadásul kellemes társalgó, nem úgy, mint az a részeg disznó Trofimov, akit a múlt hónapban helyeztek át, írnokból csoportvezető-helyettes lett a hitrovkai körzetben. Igya le magát ott, bosszantsa csak az ottani főnökeit.

Grusin dühösen dobolt ujjával az ócska hivatali posztóval bevont asztalon, előhúzta óráját a mellényzsebéből (sajnos az ebédidő egy kissé odébb van), s elszántan maga elé tette a Moszkovszkije vedomosztyi legfrissebb számát.

– No-os, milyen meglepetéssel szolgálnak mára? – dörmögte az orra alatt, s az ifjú írnok készséggel félretette az utálatos lúdtollat, tudván, hogy a főnök mindjárt fölolvassa a szalagcímekeket és minden vackot, megfelelő kommentárokkal kísérve – Kszaverij Feofilaktovicsnak ez volt a szokása.

– Nézze csak, Eraszt Petrovics, mi van itt mindjárt az első oldalon, a legfeltűnőbb helyen!

A legújabb amerikai fűző „Lord Byron”

*a legkeményebb halcsontból
férfiaknak, akik karcsúságra vágynak
Arasznyi derék, rőfös váll!*

– S mindez vastagon szedve. Lejjebb pedig, kis betűkkel:

Az uralkodó Emsbe utazik.

– Hát persze, ha belegondolunk, mit számít az uralkodó alakja a „Lord Byronhoz” képest! – A jóságos Kszaverij Feofilaktovics dohogása meghökkentő hatást gyakorolt az írnoakra. Valamitől zavarba jött, arcát elöntötte a pír, s hosszú, lányos szempillái megrebbentek a bűntudattól.

S ha már a szempilláról esett szó, éppen ideje részletesen bemutatni Eraszt Petrovics külsejét, mivel hősünk kulcsszerepet játszik a hamarosan bekövetkező megdöbbenő és szörnyű eseményekben. Feltűnően kellemes arcú, fekete hajú (amire titokban büszke volt), kék szemű (sajnos, jobb lett volna, ha az is fekete), meglehetősen magas, fehér bőrű, pirospozsgás (ezek az átkozott foltok) fiatalember volt. Egyúttal fedjük fel az okát annak is, miért jött ennyire zavarba a kollégiumi regisztrátor. A helyzet az, hogy tegnapelőtt első havi bérének egyharmadát

éppen egy ilyen, csábítóan leírt fűzőre költötte. Második napja hordta a „Lord Byront”, meglehetősen kínokat állt ki a szépségért, s most az volt a sejtése (teljesen alaptalannul), hogy a mindentudó Kszaverij Feofilaktovics rájött beosztottja lovagi tartásának titkára, s élcelődni méltóztatott rajta.

Am a rendőrbiztos már mást olvasott.

Török basibozukok kegyetlenkedései Bulgáriában

– Nos, ez nem ebéd előtti olvasnivaló...

Robbantás a Ligovkán

Szentpétervári tudósítónk jelenti, hogy tegnap reggel 6 óra 30 perckor a Znamenszkaja utcában Vartanov kereskedelmi tanácsos jól jövedelmező bérházában robbanás történt, teljesen romba döntve a harmadik emeleti lakást. A helyszínre érkező rendőrség egy fiatal férfi felismerhetetlenségig szétroncsolódott holttestére bukkant. A lakást egy magántanár, bizonyos P. úr bérelte, s nagy valószínűséggel az ő holttestét találták meg. A lakás, kinézetéből ítélve, egyfajta titkos laboratóriumként szolgált. A nyomozást vezető Brillington államtanácsos azt feltételezi, hogy a lakásban nihilista terrorszervezetek megrendelésére pokolgépeket gyártottak. A nyomozás folytatódik.

– Hát igen, hála a Magasságosnak, ez nem Pityer.

Az ifjú Fandorin, szeme csillogásából ítélve, ez esetben másként értékelte a helyzetet. Egész kinézete ékesszólóan tanúskodott különvéleményéről: lám-lám, a fővárosban fontos dolgokkal foglalkoznak, robbantók után nyomoznak, és nem iratokat másolgatnak folyton-folyvást,

melyekben, őszintén szólva, egyébként sincs semmi érdekes.

– Úgy – zizegettette az újságot Kszaverij Feofilaktovics –, nézzük, mi van a városi oldalon.

Az első moszkvai esternátus

A jótékony kezdeményezéseiről ismert angol hölgy, Ester bárónő, akinek köszönhetően több országban létrehozták az árva gyermekek mintamennyiségét, az ún. „esternátusokat”, tudósítónknak beszámolt arról, hogy az aranykúpolás Moszkvában is megnyithatta végre kapuit az első ilyen intézmény. Lady Ester, aki tavaly kezdte tevékenységét Oroszországban, s Pétervárott már alapított is egy esternátust, a moszkvai árvákról is gondoskodni akar...

– Hm-m-m...

Hálás köszönet minden moszkvaitól... De hol vannak a mi Owenjeink és Estereink?...

– Jól van, isten áldja őket, szegény árvákat. Mi van még?

Cinikus tréfa

– Hm, érdekes.

Tegnap a Sándor-parkban szomorú esemény történt, híven tükrözve a mai ifjúság cinikus erkölcsének szellemét. A sétálók szeme láttára főbe lőtte magát N. úr, 23 éves fiatalember, a Moszkvai Egyetem hallgatója, egy milliós vagyon egyetlen örököse.

– Ohó!

Mielőtt végrehajtotta esztelen cselekedetét, N., a szemtanúk elbeszélése alapján, revolverrel hadonászva bohóckodott a járókelők előtt. A szemtanúk, viselkedését látván, először azt hitték, hogy nem több az egész, mint egy részeg virtuskodása, N. azonban nem tréfált, főbe lőtte magát, és a helyszínen meghalt. Az öngyilkos zsebében egy felhőborítóan ateista tartalmú levelet találtak, amelyből kiderül, hogy N. tette nem pillanatnyi elmeza-
varból vagy delíriumból fakadt. Lám, az ok nélküli öngyilkosságok divatos járványa, amely eddig csak Petropoliszt sújtotta, eljutott Moszkva-anyácskánk falaihoz is. Ó, idők, ó, erkölcsök! A hitetlenség és a nihilizmus milyen fokára jutott aranyifjúságunk, ha még a saját halálából is buffonáliát csinál? Ha a mi Brutusaink így viszonyulnak saját életükhöz, kell-e csodálkozni, hogy mások, náluk értékesebb emberek élete fabatkát sem ér a szemükben? Milyen időszerűek a tiszteletre méltó Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij alighogy megjelent, májusi könyvének, Az író naplójá-nak szavai: „Kedves, jó, becsületes fiúk (mindez elmondható rólatok!), hát hová siettek, mitől lett ilyen kedves számotokra a sötét, süket sír? Nézzétek, az égen fényes tavaszi nap ragyog, levelet bontanak a fák, ti pedig elfáradtatok, pedig még nem is éltetek.”

Kszaverij Feofilaktovics elérzékenyülten szipogott, s szigorú pillantást vetett ifjú munkatársára, vajon észrevette-e, majd lényegesen szárazabb hangon folytatta: – És így tovább, és így tovább. De mi köze van ennek a mostani időkhöz? Nagy dolog. Nálunk Oroszországban az effélékről régóta mondják, hogy „megülte a gyomrát a jólét”. Milliós örökség? Ugyan ki lehetett ez? És tessék, tiszta bolondok ezek a vizsgálóbiztosok, minden csip-csup dologról jelentést tesznek, s ezt még csak meg sem

említik. Most várhatjuk a városban történekről szóló jelentést! Bár végeredményben világos az eset, szemtanúk előtt történt. De mégiscsak érdekes. A Sándor-park – nézzük csak, ez a városi kerület, második körzet lesz. Tudja mit, Eraszt Petrovics, tegye meg azt a szívességet, hogy elugrik hozzájuk a Mohovajára. Úgymond, ellenőrzés végett, vagy valami ilyesféle ürüggyel. Tudakolja meg, ki is ez az N. S ami a legfontosabb, galambocskám, a búcsúlevelet feltétlenül másolja le, este majd megmutatom az én Jevdokija Andrejevnamnak, szereti az efféle szívszaggató dolgokat. De csak fürgén, s érjen vissza mihamarabb.

Az utolsó szavakat már csak a kollégiumi írnok hátának mondta, aki olyan sietve hagyta ott unalmas, viaszosvászonnal letakart asztalát, hogy majdnem otffejtette a sapkáját.